

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в II кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Тернопільської області у II кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти очікують **значне зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Прогнозується висока інфляція та посилення девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **значне зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 66.7% (у попередньому кварталі – 10.0%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 48.7%;
- **зростання цін на товари та послуги:** 60.0% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0%, у цілому по Україні – 58.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво, воєнні дії та доходи населення (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у попередньому кварталі – 70.0%), у цілому по Україні – 88.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні – «мінус» 17.1% (таблиця);
- **помітне зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у I кварталі 2022 року – 33.3%) (таблиця), водночас респонденти очікують збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 20.0%). У цілому по Україні керівники підприємств очікують зменшення обсягів реалізації продукції – «мінус» 19.0% та «мінус» 25.0% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами: баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – 40.0%). Водночас респонденти очікують помітне зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 44.4% (у I кварталі 2022 року – «мінус» 11.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 34.7% та «мінус» 37.2% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 30.0% (як у попередньому кварталі) (найпозитивніші очікування серед регіонів) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують помітне зменшення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 29.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 90.0% та 66.7% відповідно (у попередньому кварталі – 90.0% та 55.6% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 55.6% та 50.0% відповідно (у IV кварталі 2021 року – 55.6% та 60.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також ціни на енергоносії (графік 5).

Очікування щодо потреб у позикових коштах найближчим часом **залишаться без змін** (графік 8). Усі респонденти, що планують брати банківські кредити (44.4%), надають перевагу національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто складну процедуру оформлення документів та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (вплив цих двох чинників значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

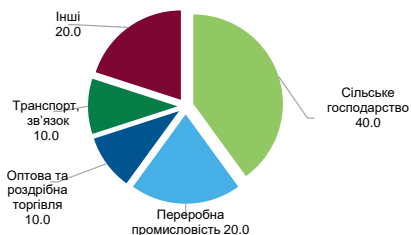
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 93.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

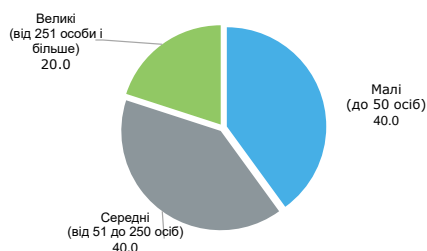
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 10.0% (найвища оцінка серед регіонів) (у попередньому кварталі – 20.0%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 28.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** підвищився і є **вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 11.1% (у I кварталі 2022 року – 33.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

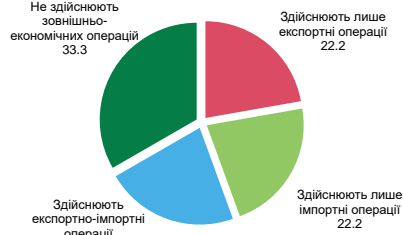
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

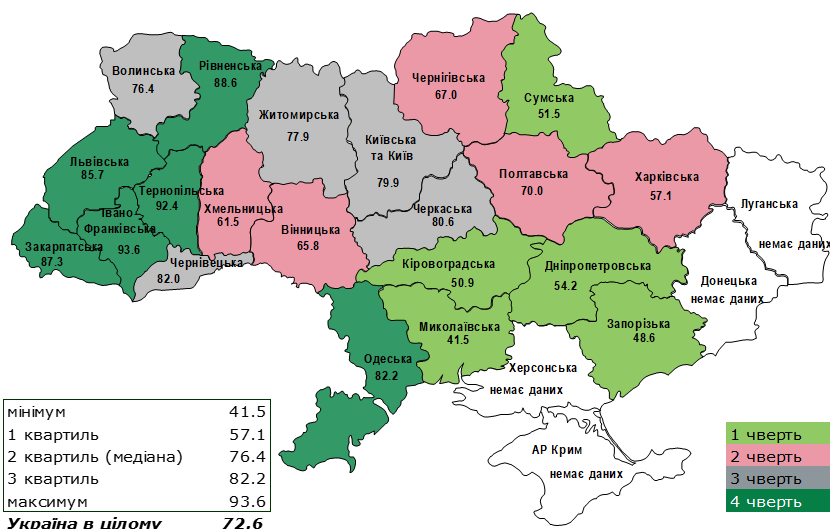

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03–24 травня 2022 року;
- опитано всього 10 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

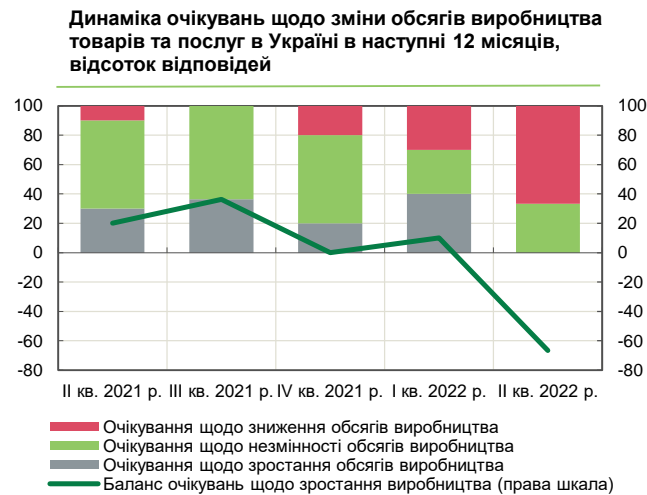
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	30.0	30.0	10.0	0.0	-11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	30.0	0.0	33.3	-25.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	33.3	20.0	11.1	-11.1	-44.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	55.6	40.0	22.2	40.0	12.5
кількості працівників	20.0	36.4	20.0	30.0	30.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

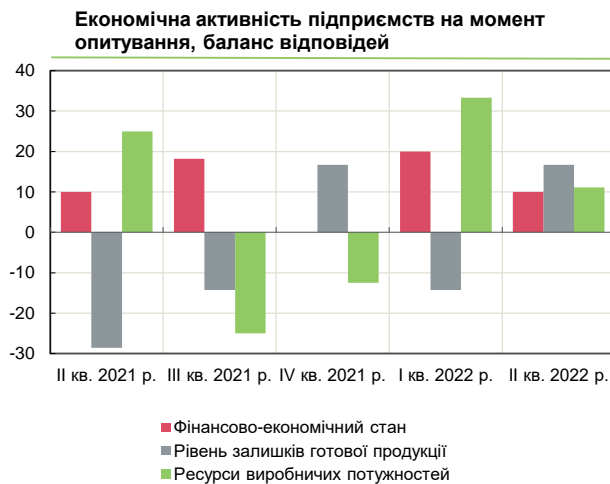
Графік 1

Графік 2

Графік 3

Графік 4

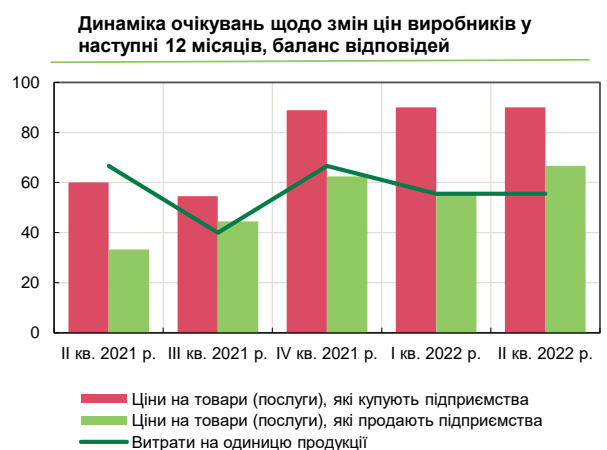

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

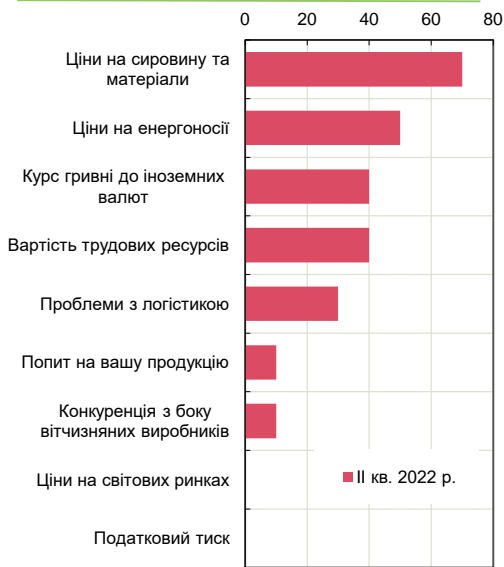
Графік 6

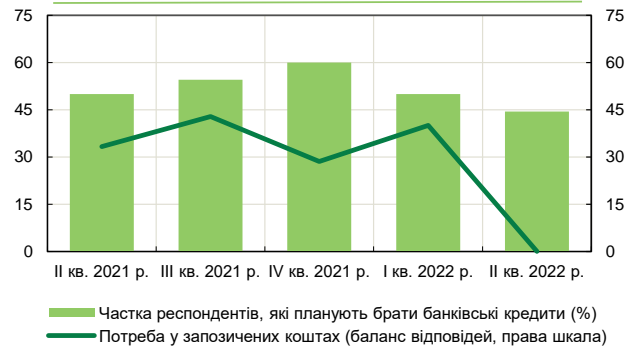
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

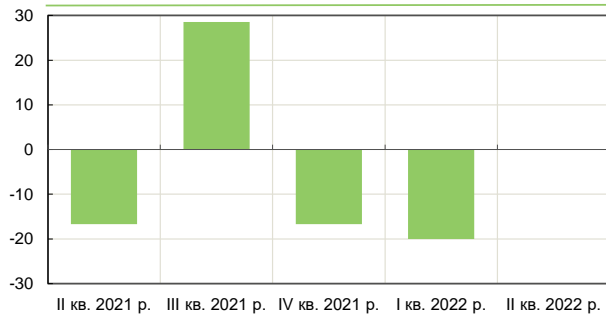
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

